OPERATOR ELITE / AI ACADEMY

INKIJKEXEMPLAAR / NASLAGWERK 03

AI-geletterdheid & verantwoord gebruik

Dit is een gratis inkijkexemplaar.
Je bekijkt enkele openingspagina's uit het naslagwerk.
De volledige uitgave hoort bij de bijbehorende opleiding
en is alleen toegankelijk voor gerechtigde cursisten
binnen de beveiligde Operator Elite AI Academy.

www.operator-elite.nl | academy.operator-elite.nl

Voorbeeldversie / Geen volledig lesboek / 2026

INKIJKEXEMPLAAR

OE· OPERATOR ELITE

AI ACADEMY / NASLAGWERK 3

AI-geletterdheid.
Verantwoord handelen.
Aantoonbaar leren.

Het praktische naslagwerk voor organisaties die AI bewust, veilig en toetsbaar inzetten.

EDITIE 1.0 · 28 OKTOBER 2026 · ORGANISATIE / VERANTWOORD GEBRUIK

INKIJKEXEMPLAAR

Welkom & leerroute

Dit boek vertaalt AI-geletterdheid naar dagelijks gedrag: weten wat een systeem kan, de grenzen herkennen, data beschermen en besluiten documenteren. Het is bedoeld voor medewerkers, teamleiders en interne opleiders. Het materiaal is aanvullend op de bestaande Startersgids en de uitgave AI in de praktijk — Gevorderden.

Na afloop kan de lezer een taak verantwoord afbakenen, de gebruikte AI en data classificeren, de uitkomst kritisch toetsen en een eenvoudig bewijsspoor vastleggen.

Zo gebruik je dit naslagwerk

Elk hoofdstuk heeft een leerpagina en een oefenpagina. Werk in je eigen tempo, gebruik uitsluitend fictieve of formeel vrijgegeven gegevens en documenteer je controle. Dit naslagwerk ondersteunt opleiding en praktijk, maar vervangt geen werkplekprocedure, juridisch advies of bevoegd technisch oordeel.

De vaste leerroute

BEGRIJP — Lees het kernidee en de praktijkregels.

OEFEN — Pas het toe op de fictieve casus en maak de opdracht.

CONTROLEER — Beantwoord de controlevraag en bekijk het beoordelingsantwoord.

BORG — Leg vast wat je in jouw rol zou borgen en welke hulp je nodig hebt.

Inhoud

01 AI-geletterdheid is een werkvaardigheid

02 Herken de verschillende soorten AI

03 Bepaal de grenzen van de AI-taak

04 Prompts met controlepunten

05 Verifieer uitkomsten met bewijs

06 AVG en gegevensclassificatie

07 AI Act: wat geldt in oktober 2026?

08 Discriminatie, rechten en inclusie

09 Veiligheid en prompt injection

10 Leveranciers en toegestane tools

11 Incidenten herkennen en melden

12 De 30-dagen AI-vaardigheidsroutine

Praktijkhulpmiddelen, begrippenlijst en bronnen

INKIJKEXEMPLAAR

01 / LEZEN

AI-geletterdheid is een werkvaardigheid

AI-geletterdheid is geen certificaat dat één keer wordt gehaald. Het is het vermogen om in een concrete rol kansen, grenzen en gevolgen van AI te herkennen. Iemand die e-mails samenvat heeft andere risico’s dan een planner die roosters voor mensen voorbereidt. Daarom start een trainingsplan met taken en beslissingen, niet met een lijst knopjes. Artikel 4 van de AI Act verlangt maatregelen die passen bij kennis, context en betrokken personen; het schrijft geen universeel vaardigheidsniveau voor.

Vier praktijkregels

- Beschrijf de taak vóór de tool.
- Leg vast welke gegevens worden ingevoerd.
- Maak duidelijk wie het resultaat beoordeelt.
- Oefen in de eigen werkcontext en herhaal na veranderingen.

Praktijkvoorbeeld

Een onderhoudscoördinator laat een chatbot een conceptverslag maken op basis van fictieve storingsmeldingen. Hij controleert de technische termen en verwijdert elke suggestie die niet in het bronmateriaal staat. Zijn leidinggevende bewaart een korte evaluatie van deze proef.

Veelgemaakte fout

Een training gelijkstellen aan volledig juridisch aantoonbare naleving. Deelname is bewijs van een maatregel, niet automatisch bewijs dat elk gebruik veilig is.

01 / DOEN

Van kennis naar handelen

Praktijkopdracht

Maak voor drie functies een AI-taakprofiel: doel, input, menselijk oordeel en grootste risico.

Wat lever je op?

Een overzicht met drie rollen en per rol één passende praktijktoets.

Voorbeeldprompt — gebruik fictieve gegevens

> “Ontwerp een rolgerichte oefening voor een fictieve medewerker. Geef taak, risico’s, controlemoment en beoordelingsrubric.”

Controleer je begrip

Waarom is één standaardtraining voor iedere functie onvoldoende?

Antwoord / beoordelingscriterium

Omdat impact, data, taken en verantwoordelijkheden per rol verschillen.

Reflectie voor je werkplek

Noteer: (1) welke gegevens zou je gebruiken, (2) welke beslissing blijft bij een mens, (3) welke fout moet je absoluut kunnen herkennen, en (4) welk bewijs bewaar je voor een evaluatie.

Eigen notities